

RAPPORT

Amerikanske selskaper i Norge: **Investeringer og aktivitet**

Forord

På vegne av American Chamber of Commerce har Menon Economics analysert amerikanske selskapers investeringer og aktiviteter i Norge. Denne rapporten bygger på en lignende rapport fra 2017. Målet er å gi en full oversikt over amerikanske selskaper i Norge og deres aktivitet de siste årene, inkludert deres bidrag til sysselsetting og verdiskaping. Prosjektet har blitt ledet av Per Fredrik Johnsen med Einar Stoltenberg Wahl som prosjektmedarbeider. Jonas Erraia er prosjektansvarlig og Leo Grünfeld er prosjektssponsor.

Vi takker American Chamber of Commerce for å et spennende prosjekt. Forfatterne er ansvarlige for innholdet i rapporten.

Juni 2024

Juni 2024

Jonas Erraia

Prosjekteier

Menon Economics

Leo Grünfeld

Prosjektssponsor

Menon Economics

Innhold

Sammendrag	3
Topp 10 selskaper i Norge	3
Amerikanske selskaper i Norge – Oversikt	4
Amerikanske selskapers tilstedeværelse i Norge	6
Amerikanske selskapers direkteinvesteringer i Norge	9
Caser – Amerikanske selskaper i sentrale norske næringer	11
Thermo Fisher Scientific	11
ConocoPhillips	11
Tesla	12
Google	12
Amerikanske finansielle investorer	13
Vedlegg	14
Vedlegg 1: Topp 20 selskaper	14
Vedlegg 2: Metode	18

Amerikanske selskaper i Norge: Investeringer og aktivitet

© Menon Economics

post@menon.no, Tel. +47 909 90 102

Ansvarlig redaktør: Ragnhild Dalen

Design: Melkeveien Designkontor

Omslagsfoto: GE Healthcare sitt Lindesnes-anlegg i Sør-Norge produserer den aktive ingrediensen for jodholdige kontrastmidler. Med 520 ansatte vil den nyeste investeringen på \$80 millioner øke kapasiteten med 30% og skape rundt 100 nye arbeidsplasser.

Sammendrag

Amerikanske selskaper har betydelig innflytelse på Norges økonomiske landskap, og representerer en blanding av velkjente forbrukermerker og store industrielle investeringer. Ikoniske merker som Tesla, Google og McDonald's, sammen med mindre kjente, men like fullt viktige selskaper som Halliburton og Thermo Fisher Scientific, utgjør en vesentlig del av Norges næringsliv. USA er en av Norges nærmeste og viktigste allierte, et bånd som styrkes ytterligere gjennom tette forretningsforbindelser og økonomisk partnerskap. I denne rapporten fremhever vi de sterke økonomiske båndene mellom de to landene ved å analysere påvirkningen til amerikanske selskaper på norsk økonomi.

Amerikanske selskaper har økt sin tilstedeværelse i Norge over tid, med nesten 400 aktive selskaper i 2022. Disse selskapene sysselsetter nærmere 42 000 personer og representerer dermed 2,3% av privat sysselsetting i Norge. I tillegg bidrar amerikanske selskaper betydelig til norsk økonomisk aktivitet, med samlede inntekter på nesten 330 milliarder kroner i 2022, som dermed utgjør omtrent 3,2% av total nasjonal produksjon. Videre bidro disse selskapene med en verdiskaping på 117 milliarder kroner, tilsvarende 2,3% av norsk BNP, som illustrerer det betydelige økonomiske fotavtrykket av amerikanske investeringer har på tvers av norske næringer.

I 2022 utgjorde beholdningen av direkteinvesteringer fra amerikanske selskaper 120 milliarder kroner. Investeringer er konsentrert i kapitalintensive sektorer som petroleum og industri, som representerer omtrent 75%

av investeringene i Norge fra amerikanske selskaper. I løpet av de siste ti årene har beholdningen av amerikanske direkteinvesteringer vært stabil mellom 110 milliarder kroner og 130 milliarder kroner, men andelen av amerikansk egenkapital har falt jevnt siden 2010.

Amerikanske selskaper har spilt en avgjørende rolle i suksessen til spesifikke næringer i Norge, særlig i petroleums- og helsenæringen. Gjennom casestudier fremhever vi selskaper som ConocoPhillips og Thermo Fisher Scientific, som har vært avgjørende innen disse næringene. Videre har amerikanske selskaper som Google og Tesla introdusert svært vellykkede produkter til norske forbrukere. I tillegg har norske selskaper nytte av amerikanske finansielle investorer som bidrar med betydelige mengder kapital til norske virksomheter.

De 10 største amerikanske selskapene i Norge basert på omsetning i 2022:

	Omsetning (NOK tusen)	Sysselsetting	Verdiskaping (NOK tusen)	Betalt skatt (NOK tusen)	Industri
ConocoPhillips	76 191 000	1 628	59 700 000	39 524 000	Petroleum
ExxonMobil	28 213 601	100	188 073	-88 601	Petroleum
Tesla	14 988 124	1 191	1 376 112	49 381	Handel
Microsoft	14 561 964	734	2 606 545	185 135	IKT
Alcoa	12 651 000	1 137	3 682 949	387 843	Prosessindustri
GE Healthcare	11 223 414	1 258	3 754 273	564 312	Helse
Cargill	10 791 144	415	329 569	-35 441	Sjømat
World Kinect Corporation	8 260 654	84	70 928	-33 292	Forretningstjenester
Haliburton	7 835 885	1 878	3 040 083	93 546	Petroleum
Baker Hughes	7 599 563	1 582	2 502 823	15 305	Petroleum

Amerikanske selskaper i Norge – Oversikt

Tallene representerer amerikanske bedrifters aktivitet i Norge, fordelt på industrier. I tillegg til å fremheve respektiv inntekt, betalt skatt og antall ansatte i Norge, ser vi også at amerikanske bedrifter ansetter 41 799 mennesker i Norge og at de topp ti skatteyterne – alene – betaler mer enn NOK 41 milliarder i skatt.

Topp ti arbeidsgivere 2022

Navn	Ansatte i Norge
ManpowerGroup	6 752*
McDonald's	3 767*
Haliburton	1 878
NOV	1 745
ConocoPhillips	1 628
Baker Hughes	1 582
GE Healthcare	1 258
Tesla	1 191
Alcoa	1 137
Burger King	1 022*
Sum	21 960

* Justert for høy andel deltidsansatte

Topp ti skattebetalere 2022

Navn	Skatt betalt i Norge (NOK '000)
ConocoPhillips	39 524 000
GE Healthcare	564 312
Alcoa	387 843
Thermo Fisher Scientific	262 308
Microsoft	185 135
Zoetis	185 104
Phillip Morris International	117 527
The Boston Consulting Group	97 646
Haliburton	93 546
Silicon Laboratories	76 754
Sum	41 494 175

Amerikanske direkte- investeringer i Norge

NOK 112,62 mrd

ifølge Menon Economics

389 selskaper

41 799 ansatte

Industri	Omsetning (NOK '000)	Skatt betalt i Norge (NOK '000)	Verdiskaping (NOK '000)	Ansatte i Norge
Petroleum	136 517 000	39 793 900	71 869 800	9 180
Handel	51 375 200	357 000	6 044 800	4 290
IKT	25 853 200	324 700	7 355 100	3 640
Helse	25 707 600	985 600	7 304 300	2 820
Kunnskapstjenester	14 223 900	420 800	4 181 800	1 580
Prosessindustri	12 727 800	81 000	3 966 200	6 550
Forretningstjenester	12 631 200	80 700	4 945 200	7 940
Sjømat	12 611 600	150 500	1 594 400	800
Turisme, overnatting og servering	8 299 900	-33 300	89 400	100
Leverandørindustri	6 419 000	88 700	1 762 700	790
Maritim	5 662 500	239 700	2 886 200	1 130
Mat og drikke	2 377 800	89 100	1 353 100	650
Finans	2 088 500	35 200	563 100	240
Personlige tjenester	1 831 600	8 500	601 400	900
Ferdigvarer	1 141 000	22 700	268 100	190
Bygg og anlegg	959 700	4 000	326 200	230
Transport, distribusjon og logistikk	947 800	12 500	214 600	150
Eiendom	878 100	-7 100	374 200	170
Holdings- og hovedkontortjenester	871 400	1 400	628 900	10
Teknologiindustri	852 100	34 800	321 600	250
Andre industrier	588 100	5 900	164 300	187

Amerikanske selskapers tilstedeværelse i Norge

Mange nordmenn har en tydelig oppfatning av velkjente merker og forbruksvarer produsert av amerikanske selskaper. Ikoniske selskaper som Tesla, Amazon, Google, ExxonMobil, McDonald's, Disney, Warner Bros, McKinsey, Facebook og General Motors blir umiddelbart gjenkjent som amerikanske og representative for amerikansk kultur.

Norge er hjem til en rekke datterselskaper av amerikanske selskaper som i betydelig grad er med på å forme norsk næringsliv gjennom betydelige bidrag til sysselsetting, investeringer, verdiskaping og innovasjon. Faktisk er flere av de mest innflytelsesrike selskapene på det norske arbeidsmarkedet, som Halliburton, GE Healthcare, National Oilwell Varco, Alcoa, Washington Mills, Cisco og Cargill, ikke viden kjent for offentligheten. Disse selskapene er store og viktige arbeidsgivere og er avgjørende for lokalsamfunn og arbeidsmarkeder, ofte i mindre byer og distrikter over hele Norge.

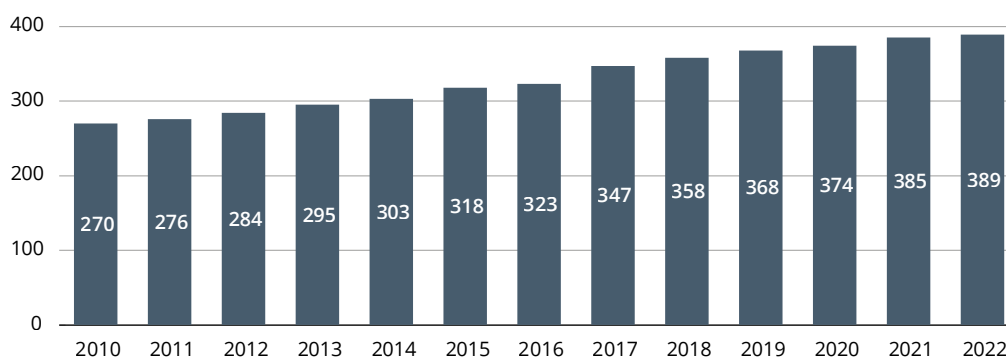
Denne rapporten fremhever viktigheten av amerikanske selskaper i norsk økonomi, med fokus på industrielt eierskap og ikke på eierskap fra amerikanske finansielle investorer.¹ For formålet med denne rapporten definerer vi aktive amerikanske selskaper i Norge som:

1. Norske selskaper hvor mer enn 50% av aksjene er eid av amerikanske eiere
2. Norske selskaper som er en del av en franchise grunnlagt og med hovedkontor i USA

Figuren nedenfor viser antallet aktive² amerikanske selskaper i Norge fra 2010 til 2022.

Figur 1: Antall aktive amerikanske selskaper i Norge

Kilde: Menon Economics

¹ Norske selskaper som eies direkte av amerikanske institusjonelle fondsinvestorer er ikke inkludert.

² Selskaper med enten sysselsatte eller omsetning.

Vi har identifisert nesten 400 aktive amerikanske selskaper i Norge i 2022. Som vist i Figur 1, har antall selskaper økt jevnt over den analyserte perioden, fra 270 selskaper i 2010 til 389 i 2022, noe som representerer en vekstrate på mer enn 40%.

Som nevnt tidligere, er amerikanske selskaper betydelige arbeidsgivere i norsk privat næringsliv. I 2022 sysselsatte amerikanske selskaper nærmere 42 000 personer i Norge. Til sammenligning sysselsatte norsk privat næringsliv om lag 1,8 millioner personer samlet sett. Med andre ord representerer amerikanske selskaper 2,3% av Norges totale private arbeidsstyrke. Figuren nedenfor viser antall ansatte i amerikanske selskaper i Norge fra 2010 til 2022.

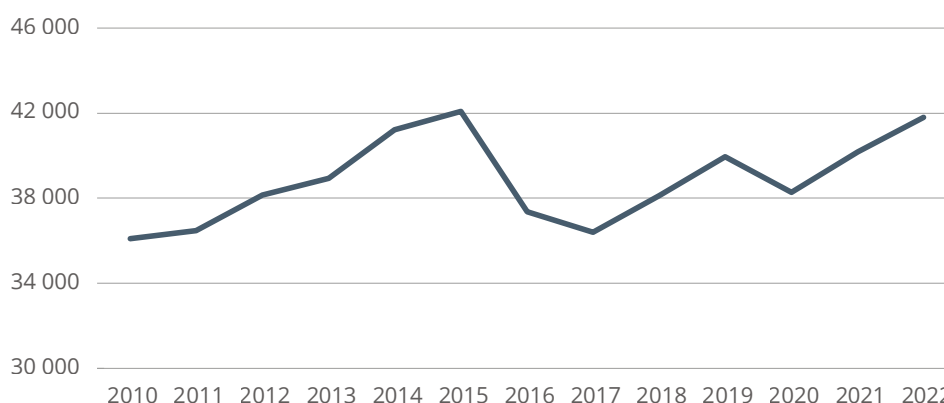
Antall ansatte i amerikanske selskaper har økt fra omtrent 36 000 personer i 2010 til omtrent 42 000 i 2022. Dette innebærer en økning på 16% over de siste 12 årene. I løpet av denne perioden har antallet ansatte falt i to perioder. Den første perioden var fra 2015 til

2017, hvor antall ansatte falt med om lag 13%, og den andre nedgangen var i 2020 med et fall på 4 prosent. Den første nedgangen skyldtes delvis fallet i oljepriiser fra midten av 2014. Dette førte til en reduksjon i antall ansatte i petroleumsrelaterte selskaper som ConocoPhillips, NOV, Baker Hughes, Halliburton og ExxonMobil. Den andre nedgangen i sysselsettingen var i 2020, som primært skyldtes konsekvensene av Covid-19-pandemien og samfunnets respons på den, i form av smitteverntiltak og private aktørers reaksjoner, som reduserte husholdningenes etterspørsel og økonomisk aktivitet.

I tillegg til sysselsetting bidrar amerikanske selskaper også betydelig til norsk økonomi gjennom produksjon av varer og tjenester. I 2022 hadde amerikanske selskaper samlede inntekter på nesten 330 milliarder kroner og utgjorde omtrent 3,2% av den samlede norske produksjonen. I Figur 3 viser vi de samlede inntektene til amerikanske selskaper i Norge fra 2010 til 2022.

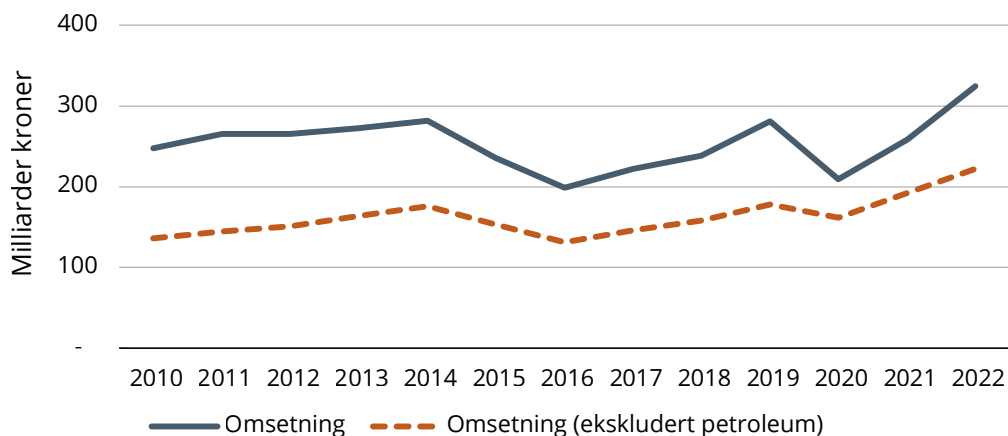
Figur 2: Antall sysselsatte i amerikanske selskaper i Norge

Kilde: Menon Economics

Figur 3: Amerikanske selskapers omsetning i Norge

Kilde: Menon Economics

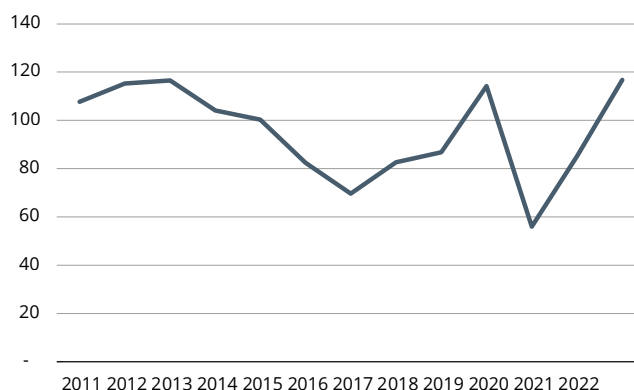

Inntektene til amerikanske selskaper i Norge har økt fra omtrent 250 milliarder kroner i 2010 til nesten 330 milliarder kroner i 2022, noe som innebærer en vekst på 31% i nominelle priser. I samme periode har prisene steget med 33%,³ så i reelle priser er inntektene nærmest uendret. Fallet i inntektene fra 2014 til 2016 skyldes fallet i oljepriser. Det samme gjelder for fallet i inntekter i 2020, som også ble forsterket av salget av majoriteten av ExxonMobils eiendeler på norsk kontinentalsokkel. Den høye veksten i inntektene fra 2020 til 2022 kan også forklares med veksten i olje- og gasspriser i denne perioden, hvor ConocoPhillips alene økte sine inntekter med 56 milliarder kroner.

Til slutt undersøker vi bidraget fra amerikanske selskaper i Norge til BNP. I 2022 hadde amerikanske selskaper en samlet verdiskaping⁴ på 117 milliarder kroner, noe som tilsvarer 2,3% av norsk BNP. Figur 4 viser verdiskapingen til amerikanske selskaper fra 2010 til 2022.

Figur 4: Amerikanske selskaps verdiskaping i Norge

Kilde: Menon Economics

Verdiskapingen til amerikanske selskaper har økt fra 108 milliarder kroner i 2010 til 117 milliarder kroner i 2022. Dette representerer en vekstrate på 8%. I samme periode vokste norsk BNP med rundt 120% i løpende priser, noe som betyr at amerikanske selskapers andel av norsk BNP har falt. Den betydelige nedgangen og den påfølgende økningen i verdiskapingen fra 2019 til 2022 var hovedsakelig drevet av dramatiske svingninger i olje- og naturgasspriser. Olje- og gassprisene falt med omtrent en tredjedel fra 2019 til 2020 på grunn av virkningen av Covid-19, og steg deretter med 400% fra 2020 til 2022.

³ Basert på SSBs konsumprisindeks (KPI).

⁴ Verdiskaping er den foretrukne økonomiske måleenheten brukt for å måle verdiskaping i en bedrift, region eller land. Den representerer summen av en bedrifts arbeidskostnader og driftsoverskudd, justert for kapitalslitasje og nedskrivninger. Dette konseptet er også kjent som bruttobidrag, eller Bruttonasjonalprodukt (BNP) dersom det aggregeres til nasjonalt nivå, og er driveren for forbruk og velferd i økonomien.

Amerikanske selskapers direkteinvesteringer i Norge

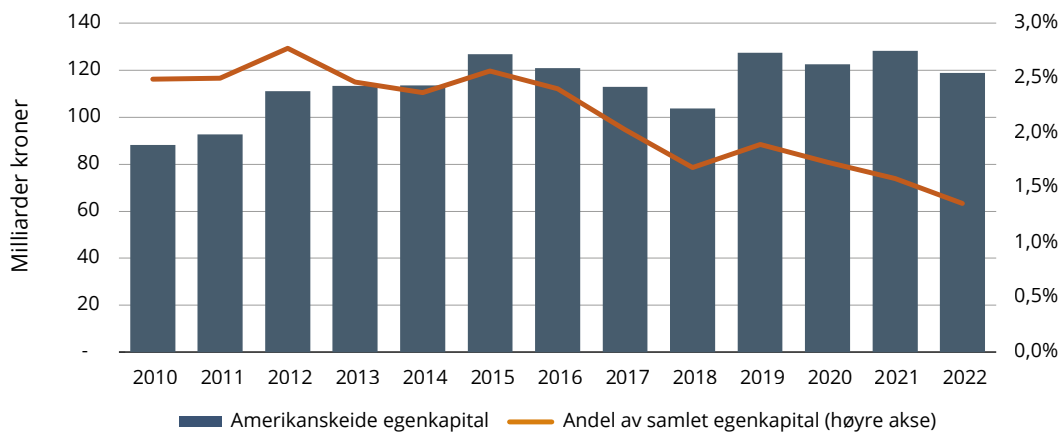
Amerikanske selskaper er tungt investert i kapitalintensive sektorer i Norge. Investeringene er spesielt høye i petroleumsnæringen og industrien, med selskapene ConocoPhillips, GE Healthcare og Alcoa som de tre største i disse to næringene. I dette kapittelet presenterer vi beholdningen av amerikanske direkteinvesteringer i Norge.⁵ Denne rapporten kategoriserer amerikanske direkteinvesteringer som bokført verdi av all egenkapital eid av amerikanske selskaper i Norge, justert i henhold til andelen amerikansk eierskap.

I 2022 utgjorde beholdningen av direkte investeringer fra amerikanskeide selskaper 120 milliarder kroner, noe som tilsvarer nesten 1,5% av all egenkapital i norsk næringsliv.⁶ I figuren nedenfor presenterer vi beholdningen av amerikanske investeringer i Norge fra 2010 til 2022, samt andelen av total egenkapital i norsk næringsliv.

Beholdningen av amerikanske direkteinvesteringer i Norge har økt betydelig mellom 2018 og 2022, men det meste av denne veksten kom i begynnelsen av perioden. Siden 2012 har beholdningen vært stabil mellom 100 milliarder kroner og 130 milliarder kroner. Andelen amerikansk eid egenkapital har falt jevnt siden 2010. Den største bidragsyteren til denne nedgangen er ExxonMobil, som begynte å selge eiendeler på norsk kontinentalsokkel i 2017.

Figur 5: Beholdning av amerikanske direkteinvesteringer i Norge fra 2010 til 2022

Kilde: Menon Economics

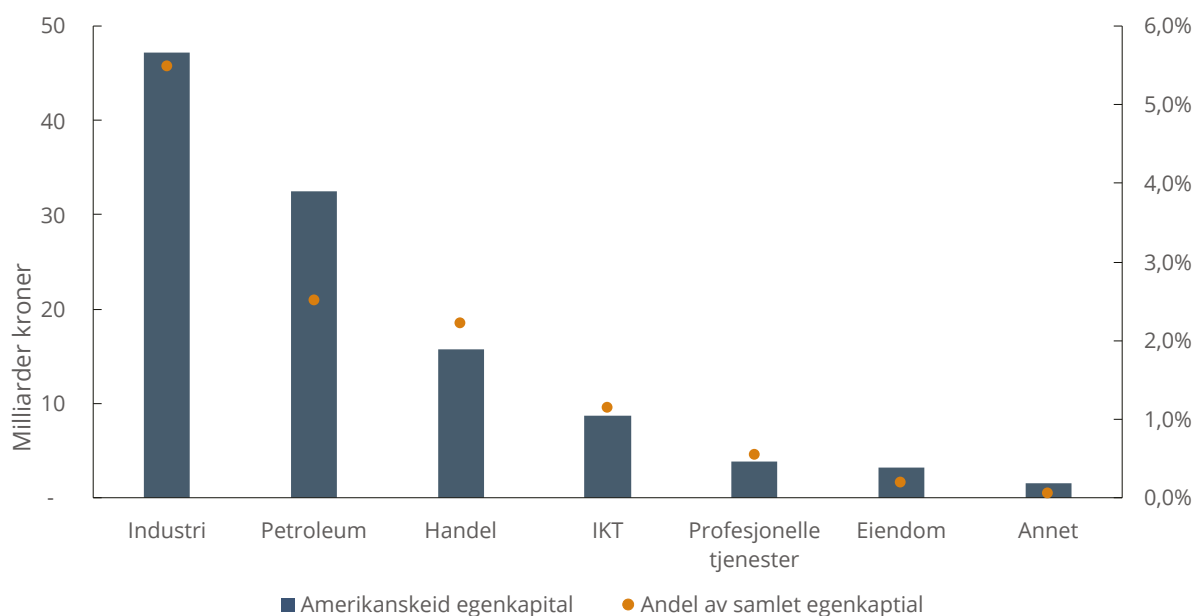

⁵ For mer om metodikken bak beregningen av direkte investeringer fra amerikanske selskaper i Norge, se Vedlegg 2: Metode.

⁶ Våre tall er omtrent 35% lavere enn Statistisk sentralbyrås (SSB) offisielle statistikk over direkte utenlandske investeringer etter reell eier. Dette er et resultat av vår definisjon av et amerikansk eid selskap med en eierandel på 50,1% som terskel, mens SSBs FDI-statistikk bruker en terskel på 20%. Videre inkluderer ikke våre tall norske selskaper eid av amerikanske finansielle investorer.

Figur 6: Beholdning av amerikanske direkteinvesteringer i Norge etter næring i 2022

Kilde: Menon Economics

De fleste direkteinvesteringene fra amerikanske selskaper i Norge er i petroleumsnæringen og industri. Til sammen utgjør disse to næringene 70% av investeringene, og selskaper som GE Healthcare, ConocoPhillips og Cargill er noen av de største investorene. Også handels- og reiselivsnæringen har mottatt betydelige mengder amerikanske investeringer gjennom årene. I Figur 6 presenterer vi sektorspesifikke beholdningen av amerikanske investeringer i Norge for 2022.

Som vist i figuren ovenfor, er de største amerikanske direkteinvesteringene i industrien, med totalt 47 milliarder kroner investert av amerikanske selskaper i 2022.

Dette representerer 5,5% av den totale egenkapitalen i næringen. Sammenlignet med nivået i 2016, er dette en økning på 6 milliarder kroner. Den nest største sektoren var petroleumsnæringen, der beholdningen av investeringer fra amerikanske selskaper utgjorde 33 milliarder kroner og representerte 2,5% av den samlede egenkapitalen. Dette representerer et betydelig fall fra 49 milliarder kroner i 2016, da den amerikanske andelen av egenkapitalen var 6,2%. For handels- og reiselivsnæringen var investeringene fra amerikanske selskaper 16 milliarder kroner, eller 2,2% av total egenkapital i denne sektoren.

Caser – Amerikanske selskaper i sentrale norske næringer

Thermo Fisher Scientific

Thermo Fisher Scientific, en amerikansk kjempe innen bioteknologi og innovasjon, har en betydelig tilstedeværelse i Norge. Grunnlagt i 1956 og med hovedkontor i Massachusetts, rangerer selskapet blant de 50 største globale virksomhetene målt etter markedsverdi. Med en arbeidsstyrke på 122 000 ansatte verden over, leder Thermo Fisher Scientific bioteknologiske fremskritt med en mangfoldig portefølje på over 1 million produkter.⁷

Selskapets virksomhet i Norge begynte i 1977 etter oppfinnelsen av Ugelstadkuler av den norske sivilingeniøren John Ugelstad ved Sintef i Trondheim. Disse kulene, senere kjent som Dynabeads, har hatt en dyp innvirkning på medisinsk forskning og diagnostikk, spesielt i behandlingen av beinmargskreft og fremme av immunterapi. Suksessen med Dynabeads eksemplifiserer den kraftige synergien mellom norsk innovasjon kombinert med amerikanske ressurser, ledelse og kapital, noe som kulminerte i vellykket kommersialisering og jobbskaping.

I dag er Thermo Fisher blant Norges største bioteknologiske selskaper, med et betydelig økonomisk fotavtrykk. I 2022 genererte selskapets aktiviteter i Norge en verdiskaping på nesten 1,4 milliarder kroner. Deres fasiliteter inkluderer en produksjonsfabrikk i Lillestrøm og kontorer i Oslo, som gir sysselsetting for 320 arbeidere og inntekter som overstiger 2,2 milliarder kroner.

ConocoPhillips

ConocoPhillips, et amerikansk multinasjonalt selskap, oppstod i 2002 gjennom fusjonen av to historiske amerikanske oljeselskaper: Conoco, grunnlagt i 1875, og Phillips Petroleum Company, etablert i 1917. Med hovedkontor i Houston, Texas, rangerer ConocoPhillips blant de 10 største olje- og gasselskapene globalt og opererer i 13 land. I 2023 oppnådde selskapet en daglig produksjon på 1,8 millioner fat oljeekvivalenter og sysselsatte omtrent 9 900 arbeidere verden over.

Begynnelsen for norsk petroleumsaktivitet og den senere utvidelsen er tett sammenvevd med ConocoPhillips' initiativ og aktivitet. Spesielt gjorde Phillips Petroleum Company en banebrytende oppdagelse i 1969 ved å identifisere de første kommersielt drivverdige reservene på Ekofiskfeltet på norsk kontinentalsokkel. Denne oppdagelsen markerte starten på Norges oljeeventyr, som har vært sentral i etableringen av den norske velferdsstaten og finansieringen av verdens største statlige investeringsfond.

For tiden opererer ConocoPhillips fem produsentfelt i Norge: Ekofisk, Eldfisk, Embla, Tommeliten A og Tor, og har eierandeler i flere andre felt administrert av ulike operatører. Fra disse norske feltene, utvinnes ConocoPhillips omtrent 125 000 fat per dag. Selskapet hadde inntekter på 76 milliarder kroner og sysselsatte 1 628 personer i 2022. ConocoPhillips' norske datterselskap understreket sin sentrale rolle i norsk økonomi ved å bidra med nær 40 milliarder kroner i skatter i

⁷ <https://www.lmi.no/2024/03/11/thermo-fisher-satser-i-norge-takket-vaere-norske-innovasjoner/>

2022, og rangerte som landets femte største skattebetaler. For å måle størrelsen på dette bidraget, er det 60% større enn de totale skatteinntektene fra den norske formueskatten. Dette betydelige skattemessige bidraget fremhever selskapets innflytelse gjennom å finansiere offentlige tjenester og infrastrukturutvikling innen Norge.

Tesla

Tesla er et amerikansk multinasjonalt selskap som produserer elektriske biler, grunnlagt i 2003 i California, med hovedkontor i Austin, Texas. Selskapet er et av de 15 største i verden målt etter markedsverdi og sysselsetter 140 000 arbeidere globalt. I 2023 bygde Tesla mer enn 1,8 millioner kjøretøy, noe som representerer 2,1% av det globale bilsalget i 2023.

Selv om det norske bilmarkedet er av begrenset størrelse, har det alltid vært viktig for Tesla ettersom deres produkter har vært svært vellykkede i det norske markedet. Salget av Tesla-biler startet i 2013, og med hjelp av norske elbilsubsidier ble Tesla raskt det mest populære bilmerket i Norge i 2019. I 2023 var Tesla Model Y den mest solgte bilen i Norge med stor margin, med 23 100 solgte modeller, som representerer nærmere 20% av alle nyregistrerte biler det året. Dette var 3,5 ganger så mye som den nest mest solgte bilen, Volkswagen ID.4.

I 2022 bidro Tesla også til betydelige inntekter i norsk økonomi med 15 milliarder kroner, noe som gjør Tesla til det tredje største amerikanske selskapet i Norge målt etter inntekter. Selskapet sysselsatte rundt 1 200 arbeidere og genererte en verdiskaping på 1,4 milliarder kroner. Både gjennom sin økonomiske aktivitet og produkter har Tesla hatt stor innvirkning på Norge.

Google

Google er et ledende teknologiselskap som opererer globalt i en rekke markeder. Selskapet blir av noen omtalt som det mektigste i verden, og selskapets navn har blitt synonymt med internett-søk og inngangen til internett for milliarder av mennesker. Ifølge selskapet er «Googles oppdrag å organisere verdens informasjon og gjøre den universelt tilgjengelig og nyttig.» Alphabet, holdingselskapet opprettet gjennom en restrukturering av Google i 2015, var per 1. april 2024 det femte mest verdifulle selskapet i verden.

Google øker for tiden sin tilstedeværelse i Norge. I februar 2024 kunngjorde Google planer om en betydelig investering i Norge gjennom etableringen av et datasenter i Skien. Datasenteret på 7 milliarder kroner forventes å være operativt i 2026. For den første fasen har selskapet blitt tildelt 240 MW, og det vil bli drevet av 99% fornybar energi på grunn av energimiksen i det norske kraftnettet. Google anslår at byggingen av datasenteret vil støtte oppunder 4 000 jobber i løpet av byggeperioden, mens datasenteret selv vil sysselsette 100 arbeidere ved fullføring. Denne investeringen er en del av Googles bredere strategi for å forbedre sin infrastruktur og tjenestelevering over hele Europa.

Amerikanske finansielle investorer

Amerikanske investorer kanaliserer betydelig mengde kapital til Norge, og leverer viktig finansiering som muliggjør både etablerte selskapers vekst og innovasjon, samt tilrettelegger for at nye oppstarts- og vekstbedrifter kan lykkes. Derfor er utenlandske investeringer og eierskap viktige for den norske økonomien. I 2021 sto utenlandske investorer for 36% av eierskapet i norske virksomheter.⁸ USA står for 258 milliarder kroner eller 17% av direkte utenlandske investeringer (FDI) i Norge, mest av alle land.

Selv om fokuset i denne rapporten er USAs industrielle eierskap, er det også betydelige investeringer fra amerikanske finansielle investorer i norske virksomheter. Gjennom porteføljeinvesteringer gjør amerikanske finansielle selskaper mange investeringer i norske selskaper notert på Oslo Børs. I 2023 eide utenlandske investorer 41% av alle børsnoterte selskaper, med amerikanske investorer som den dominerende gruppen.

Amerikanske investorer bidrar betydelig også til unoterte norske selskaper, i tillegg til å investere i børsnoterte selskaper. Hvert år bidrar amerikanske venturekapitalfond til Norges ventureøkosystem. Med fokus på trenden i 2023, deltok flere amerikanske venturefond i finansieringsrunder for innovative norske tidligfaseselskaper som 1X Technologies⁹ og Curipod.¹⁰

Videre investerer amerikanske private equity-fond – inkludert bransjegiganter som Goldman Sachs, KKR og Carlyle – i Norge på tvers av ulike næringer. Spesielt har Goldman Sachs kjøpt majoritetsandeler i flere norske foretak, med det fremtredende oppkjøpet av rederiet Frøy for 6,6 milliarder kroner i 2023 som et nylig eksempel. Samtidig har Blackrock, verdens største kapitalforvalter, tidligere investert i Guleslettene og Tellenes vindparker i den vestlige delen av Norge. I tillegg tiltrekker Norge investering fra en rekke amerikanske institusjonelle og andre investeringsfond, som understreker den brede innflytelsen av amerikanske finansforetak.

⁸ Målt som andel av samlet verdiskaping i norsk næringsliv.

⁹ <https://www.1x.tech/discover/1x-rasies-23-5m-in-series-a2-funding-led-by-open-ai>

¹⁰ <https://norway.dlapiper.com/en/news/dla-piper-advises-curipod-usd46-million-seed-financing-round>

Vedlegg

Vedlegg 1: Topp 20 selskaper

I dette vedlegget presenterer vi de største amerikanske selskapene i Norge med hensyn til inntekter, sysselsetting, verdiskaping og betalte skatter i 2022.

Tabell 1: Topp 20 amerikanske selskaper i Norge etter omsetning i 2022

Kilde: Menon Economics

Selskap	Omsetning (millioner kroner)	Næring
ConocoPhillips	76 191	Petroleum
ExxonMobil	28 214	Petroleum
Tesla	14 988	Handel
Microsoft	14 562	IKT
Alcoa	12 651	Prosessindustri
GE Healthcare	11 223	Helse
Cargill	10 791	Sjømat
World Kinect Corporation	8 261	Offshore leverandørtjenester
Halliburton	7 836	Petroleum
Baker Hughes	7 600	Petroleum
NOV	6 756	Petroleum
Manpower	5 056	Profesjonelle tjenester
Ford	4 162	Handel
McDonald's	3 697	Mat og drikke
Coca-Cola	3 424	Mat og drikke
Arrow Electronics	3 413	Handel
Philip Morris	3 074	Mat og drikke
TD Synnex	2 724	IKT
TGS	2 507	Petroleum
Mondelez	2 400	Mat og drikke

Tabell 2: Topp 20 amerikanske selskaper i Norge etter sysselsetting i 2022

Kilde: Menon Economics

Selskap	Sysselsetting	Næring
Manpower	9 396*	Profesjonelle tjenester
McDonald's	5 338*	Mat og drikke
Halliburton	1 878	Petroleum
NOV	1 745	Petroleum
ConocoPhillips	1 628	Petroleum
Baker Hughes	1 582	Petroleum
Burger King	1 423*	Mat og drikke
GE Healthcare	1 258	Helse
Tesla	1 191	Handel
Alcoa	1 137	Prosessindustri
Oceaneering	944	Petroleum
Microsoft	734	IKT
Coca-Cola	548	Mat og drikke
Cisco	538	IKT
Staples	484	Handel
Cargill	415	Sjømat
Abbott Laboratories	392	Helse
Dominos Pizza	392	Mat og drikke
Starbucks	370	Mat og drikke
Bristow	353	Petroleum

* Rapporterte tall er ikke justert for høy andel deltidsansatte.

Tabell 3: Topp 20 amerikanske selskaper i Norge etter verdiskaping i 2022

Kilde: Menon Economics

Selskap	Verdiskaping (millioner kroner)	Næring
ConocoPhillips	59 700	Petroleum
GE Healthcare	3 754	Helse
Alcoa	3 683	Prosessindustri
Manpower	3 522	Profesjonelle tjenester
Halliburton	3 040	Petroleum
Microsoft	2 607	IKT
Baker Hughes	2 503	Petroleum
NOV	2 214	Petroleum
McDonald's	1 630	Mat og drikke
Thermo Fisher	1 377	Helse
Tesla	1 376	Handel
Oceaneering	1 313	Petroleum
Zoetis	1 222	Sjømat
TGS	1 056	Petroleum
Cisco	1 003	IKT
Burger King	946	Mat og drikke
Coca-Cola	762	Mat og drikke
Navico	629	Maritim
Noble	623	Petroleum
BCG	621	Kunnskapstjenester

Tabell 4: Topp 20 amerikanske selskaper i Norge etter betalt skatt i 2022

Kilde: Menon Economics

Selskap	Betalt skatt (millioner kroner)	Næring
ConocoPhillips	39 524	Petroleum
GE Healthcare	564	Helse
Alcoa	388	Prosessindustri
Thermo Fisher	262	Helse
Microsoft	185	IKT
Zoetis	185	Seafood
Philip Morris	118	Mat og drikke
BCG	98	Kunnskapstjenester
Halliburton	94	Petroleum
Silicon Laboratories	77	Kunnskapstjenester
NOV	64	Petroleum
Tidal Music	61	IKT
Emerson Electric	53	Petroleum
Tesla	49	Handel
TGS	49	Petroleum
IBM	47	IKT
Arrow Electronics	42	Handel
Oceaneering	40	Petroleum
Mastercard	39	Finans
Abbot Laboratories	39	Helse

Vedlegg 2: Metode

Boks 1: Metode for å identifisere amerikanske selskaper i Norge

Metode for å identifisere amerikanske selskaper i Norge

For å identifisere amerikanske selskaper i Norge, har vi benyttet flere metoder for å finne norske selskaper som er eid, grunnlagt eller har hovedkontor i USA. Først brukte vi Menons egenutviklede Eierskapsdatabase for å finne selskaper eid av amerikanske enheter. Denne databasen fanger imidlertid kun opp den første ultimate eieren i et fremmed land, og dermed fanger den ikke opp alle amerikanske selskaper. Vår andre kilde for amerikanske selskaper i Norge er ORBIS-databasen. Vi bruker ORBIS-databasen for å finne amerikanske selskaper som eies gjennom datterselskaper i andre land. Vi har også kartlagt norske selskaper som er amerikanske franchiser i Norge gjennom Menons egenutviklede Regnskapsdatabase, ettersom disse ofte er norskeide og dermed ikke fanges opp i de ovennevnte trinnene. For det fjerde har vi manuelt kartlagt amerikanske enheter som ikke fanges opp i de ovennevnte metodene.

Boks 2: Datakilder

Datakilder

Menons regnskapsdatabase: Menon har samlet og behandlet data over mange år på alle norske regnskapspliktige selskaper. Denne databasen inneholder alle regnskapsdata (kilde: Brønnøysundregisteret) for alle norske regnskapspliktige selskaper tilbake til 1992. Databasen inkluderer over 600 000 selskaper. Regnskapsdatabasen inneholder komplette regnskaper for selskapene, inkludert variabler som inntekter, driftsresultat, antall ansatte, verdiskaping og mer.

Menons Eierskapsdatabase: Menon har utviklet en eierskapsdatabase som dekker eierskapet til alle norske foretak fra 2004 til 2022. Denne databasen er basert på offentlig tilgjengelige data fra aksjonærregisteret og gir en detaljert oversikt over eierstrukturer i norsk næringsliv.

ORBIS: ORBIS-databasen, levert av Bureau van Dijk, inneholder omfattende informasjon om over 400 millioner selskaper verden over. Den inkluderer detaljer om selskapers finansielle forhold, reell eierandel og den globale ultimate eier, som identifiserer den øverste eieren av en enhet.

SSB: SSB gir detaljerte statistikker over direkte utenlandske investeringer (FDI) i Norge, sammen med annen økonomisk informasjon om norske selskaper eid av utenlandske enheter.

